

VELIKA DEJANJA GORNIŠKIH ORGANIZACIJ

ERNST HAASE

Generalna skupščina mednarodne planinske zveze je na povabilo Planinske zveze Slovenije lani potekala v Hotelu Kompas v Kranjski gori. To poročilo v Bulletinu UIAA ni nadomestilo za objavo govorov z zasedanja skupščine, kot je bilo v navadi v preteklih letih. Uprava UIAA je govore poslala vsem svojim članom. Poročilo torej prinaša zgolj urednikove osebne vtise s tega zborovanja.

Na udeležence je napravil velik vtis topel sprejem in prizadevanja članov PZS, da bi jim omogočili prijetno

bivanje. Posebna zahvala gre prof. **Tomažu Vrhovcu** iz PZS, ki je bil zmeraj povsod pripravljen pomagati udeležencem pri reševanju kakršnegakoli problema, prav tako pa tudi predsedniku PZS **Andreju Brvarju** in vsem članom PZS, ki so se trudili, da bi zasedanje ostalo vsem v lepem spominu.

Predsednika UIAA Iana McNaughta-Davisa in najožje vodstvo UIAA je ob kranjskogorski generalni skupščini sprejel predsednik Slovenije Milan Kučan.

Plezanje in trekking v Julijskih Alpah

Pred kratkim sem se udeležil generalne skupščine UIAA, ki je bila v Kranjski Gori v Sloveniji. Kraj je v izjemno lepem gorskem predelu v najbolj severozahodnem kotu Slovenije na meji z Italijo in Avstrijo. Slovenija je dolga stoletja pripadala Avstro-ogrskega cesarstvu, vse do leta 1918, ko je postala del nove Jugoslavije. Ko je Jugoslavija leta 1990 razpadla, se je Slovenija osamosvojila. Izognila se je etničnim spopadom, kakršni so zadeli Bosno in Hercegovino.

Triglavski narodni park, ki se začne tik za Kranjsko Goro, ponuja številne možnosti za plezanje na vseh stopnjah in za trekinge na višini od 1000 do 2000 metrov. Najvišji vrh Triglav je visok 2864 metrov. Med prvo svetovno vojno so bili v teh gorah obsežni boji.

V zadnjih sto letih je Planinska zveza Slovenije zgradila mnogo koč in markirala številne poti, ki so zelo dobro vzdrževane. Slovenija ima dva milijona prebivalcev in zavzema ozemlje, veliko kot Kolorado, njena planinska organizacija pa ima 81.000 članov. Sedanji predsednik države je aktiven planinec. Zveza vzdržuje smeri na 162 gorskih vrhov in 7000 kilometrov planinskih poti. Svetovni gorski turizem mora Slovenijo šele odkriti, zato tod še ni gneče.

Telefoni delajo, voda je pitna, ljudje govorijo od tujih jezikov največ nemško ali angleško, nemška marka je napol uradna valuta, na cestah ni zastojev in nikjer ni vesp. Cela dežela je zelo čista; življenjski standard je med najvišjimi v Vzhodni Evropi. Cene so približno za 25 odstotkov nižje od zahodnoevropskih. Najboljša slika nekega kraja so otroci: tu so zelo srečni in navdušeni nad športom. Kakšna čudovita dežela!

Knjižnici American Alpine Cluba sem poslal zemljevid tega območja in knjižico s predstavitvijo vseh 150 koč, ki so last in za katere skrbi Planinska zveza Slovenije.

John M. Boyle

Planinarjenje in plezanje je v Sloveniji množično razširjena oblika preživljanja prostega časa. Število članov PZS glede na celotno število prebivalstva jasno kaže, kako zelo imajo Slovenci radi svoje gore. Slovenski predsednik gospod **Milan Kučan** je za člane odbora UIAA v rezidenci v Ljubljani celo priredil sprejem. Kaže, da je gospod Kučan trenutno edini evropski državni poglavar, ki je aktiven planinec. Zelo ga je razveselilo, ko je slišal, da imajo vsi člani odbora UIAA planinske in alpinistične izkušnje.

Udeležba na generalni skupščini je bila kar visoka. Od 73 članov UIAA jih je bilo prisotnih ali zastopanih 46. V zadnjem letu je bilo ponovno slišati kritike nekaterih zvez in ljudi, izrečenih ob različnih priložnostih, da v razpravah in odločitvah UIAA prevladujejo evropski člani. Novinec, kot je vaš urednik, težko razume, da člani, ki imajo največ gora, na primer Indija in Nepal, niso bili zastopani na generalni skupščini. Kako torej te dežele dosežejo, da se sliši njihov glas pri pomembnih razpravah, na primer o Himalaji? Prisotni predstavnik pakistanskega alpinističnega kluba, upokojeni brigadni general **Amiru Gulistan Janjua**, kajpada ni zamudil priložnosti in je delegatom jasno povedal svoje mnenje o himalajskih zadevah. V veliko zadovoljstvo nam je bilo, da je **Rodrigu Jordanu Fuchsu** ponovno uspelo prepotovati dolgo razdaljo med Čilom in Slovenijo; bil je izvoljen za častnega podpredsednika za obe Ameriki. Za častnega podpredsednika za Azijo je bil izvoljen **Churl Soon Yim**, predsednik korejske alpinistične zveze. Čestitamo obema!

Na začetku zasedanja se je predsednik spomnil **Wiltrud von der Becke-März**, žene podpredsednika **Fritza Märza**. Umrla je pred nekaj tedni v nesreči na vrhu gore Semeru v Indoneziji, kamor je vodila planinsko odpravo. V planinskih krogih je bila dobro znana po svojem vodništvu po gorah na različnih koncih sveta, zlasti po Himalaji, od koder je izviralo njeno globoko razumevanje budistične kulture. Predsednik je prosil delegate, naj počastijo njen spomin z minuto tišine.

Predsednik UIAA gospod **Ian McNaught-Davis** je odprl zasedanje s pregledom aktivnosti v minulem letu, pri čemer je poudaril napredek na različnih področjih, o katerih bo morala presoditi generalna skupščina.

Seznam največjih dogodkov, dosežkov in problemov preteklega leta je naslednji:

- prvi sestanek sveta po novem statutu na Slovaškem;
- prvi iz niza seminarjev na temo Vzponi in ohranjanje narave, o človeških in družbenih vrednostih planinstva;
- imenovanje **Ernsta Haaseja** za novega urednika Bulletin (odstop **Claudia Abächerlija**);
- uspešna preselitev sedeža po zaslugi **Julie Spörri** in SAC; dobri odnosi s SAC;
- predlog in analiza nove, svobodne strukture UIAA;
- nove določbe Zveze in organizacije ICC;
- odlični finale svetovnega prvenstva v športnem plezanju v Parizu pred razprodanim prireditvenim prostorom s 5000 gledalci;
- uvrstitev UIAA na internet pod naslovom www.mountaineering.org;

- pet mladinskih alpinističnih taborov v Evropi in eden na Kitajskem;
- priprava ekoloških smernic UIAA;
- kodeks za organizatorje in vodnike komercialnih alpinističnih in trekinških odprav;
- pomembni problemi, ki se jih bo treba lotiti v prihodnjem letu: odnosi z javnostjo in tiskom, sponzorstvo, zlasti za publikacije;
- izguba administrativnega prihodka iz vzajemnih pravic;
- še vedno prazno mesto blagajnika;
- petletni finančni in razvojni načrt.

Po uvodnem naštevanju tem in problemov je Ian zastavil vprašanje o prihodnosti. Največji problem, s katerim se danes srečujejo planinstvo, alpinizem in trekking, ostaja isti: kako osvajati zelene vrhove in hkrati ohranjati naravo. V nekaterih deželah smo priča številnim prizadevanjem za uvedbo zakonskih omejitev, ker samodisciplina odpoveduje. To je resna grožnja naši dejavnosti, o kateri radi razmišljamo kot o športu svobode, svobode vzpenjanja in pohajkovanja po divjini, kjerkoli se nam zahoče.

Vendar pa smo priče, kako državne odprave puščajo za seboj na Everestu za 20 jakovih tovorov odpadkov, ki naj bi jih pospravil nekdo drug: nekateri ljudje očitno menijo, da svoboda vzpenjanja na gore pomeni tudi svobodo, da jo mahnejo, kamor hočejo, da si z novimi in novimi napravami olajšajo napor, da po nepotrebnem sekajo drevesa in odstranjujejo skale.

namesto komentarja

AKTIVNI PLANINCI

V svoji dokaj dolgi planinski aktivnosti skoraj nisem srečal sotovariša na pohodu, ki bi rekel, da mu hoja po hribih ni všeč. Vedno pa sem ugotavljal, koliko truda morajo pohodniki vložiti v nedeljski izlet v visokogorje, ker nimajo kondicije. Nekateri so to povedali, drugi pa niti sebi, niti drugim niso hoteli priznati, ampak jim je na poti »postalo slabo« ali pa naenkrat niso bili več tako »nori«, da bi po hribih samo divjali, ampak hočejo predvsem občudovati naravo.

Prišel sem do ugotovitve, da je takšno občasno pohodništvo v prid le tistim, ki so kako drugače športno aktivni in jim je planinstvo prijetno dopolnilo. Veliko je ljudi, ki mislijo, da je občasna hoja v hribe zadosti, da ostanejo telesno aktivni, v resnici pa z vsakim planinskim izletom na novo doživljajo preobremenjevanje, kar zagotovo ni v prid splošnemu zdravju.

Ali lahko zadržimo svojo kondicijo, tudi če nimamo časa, da bi enkrat ali dvakrat na teden odšli na celodnevno turo? Mislim, da je to možno, le velikokrat marsikdo za to ne najde motivacije.

Živimo v deželi, ko lahko s svojega domačega praga stopimo dobesedno takoj na čudovite hribočke in hri-

be, četudi imamo le eno uro časa, če pa razpolagamo s celim dnevom, lahko obiščemo skorajda katerikoli slovenski gorski vrh.

Predlagam, da v planinskem društvu spodbujamo članstvo, da bi vzdrževalo svojo telesno pripravljenost tako, da bi vsaj dvakrat tedensko obiskalo enega od bližnjih gričev ali vrhov, ki jih je okoli skoraj vsakega kraja ali mesta dovolj. To bi potem pomenilo: v družini aktivnih planincev smo, če si vsak teden vzamemo vsaj dvakrat po eno uro časa za pohodništvo. Na terenu ne bi na novo označevali nobene poti, v planinskem društvu (ali meddruštvenem odboru) bi izdali pregleden zemljevid s takšnimi kratkimi pohodniškimi možnostmi.

Da pa bi tudi ti planinci vendarle dokazovali pripadnost svojemu društvu, naj bi se vsako leto udeležili vsaj petih društvenih izletov in petih drugačnih društvenih aktivnosti, kot so predavanja, delovne akcije, sodelovanje v organih društva itd.

S takšno dejavnostjo bi spodbudili hojo po bližnjih hribih, na katerih so tudi planinske kočice, s čimer bi podprli prizadevanja oskrbnikov po večjem obisku predvsem med tednom. Največja pridobitev takih pohodov pa bi bila za pohodnika samega, saj bi bil tako telesno dobro pripravljen na zahtevnejše planinske ture toplejših letnih mesecev.

Vinko Šeško
(Mladi planinec, PD Lisca)

V primerjavi z organizacijami za varstvo okolja smo šibki. To moramo popraviti, vendar ne s konfrontacijo, ampak s sprejemanjem njihovih argumentov, prilagajanjem našega vedenja in s prepričevanjem, da delimo njihovo ljubezen do nedotaknjenih krajev in jih želimo varovati tako kot oni. V konfrontaciji bomo samo izgubljali, s sklepanjem kompromisov, z razumevanjem in skrbnim dogovarjanjem pa lahko dosežemo svoje cilje. Argumente, predstavljene na prvem seminarju o osvajanju vrhov in zaščiti narave, je že slišati v različnih govorih in razpravah. So močno orožje proti tistim nepoučenim, ki so prepričani, da so planinci brezbrizni ljudje, ki spravljajo v nevarnost sebe in druge. Slabo

poučeni politiki seveda sklenejo, da je treba ta šport bodisi prepovedati, bodisi zakonsko omejiti. Naša naloga je, da preprečimo takšne slabo pretehtane odločitve. To ni le dolžnost naše delovne skupine za vzpore in varstvo narave, ampak tudi drugih naših komisij, gorskih odprav, mladine, športnega plezanja in celo medicincev. Prav tako se morajo s tem ukvarjati številne zveze – naše članice. Hvaležni smo jim za pomoč, ki jo pri tej težki nalogi dajejo UIAA.

V zadnjem letu smo veliko dosegli in prepričan sem, da lahko dosežemo veliko tudi v letu 1998. Hvala vsem, da ste pripotovali v Kranjsko Goro, in prav tako hvala za vašo nadaljnjo podporo.

ANALIZA DELA KOMISIJE ZA PLANINSKA POTA PRI PZS

BLIŽNJICE – RANE OBČUTLJIVEGA OKOLJA

TONE TOMŠE

Hoja in plezanje predstavljata elementarni način človekovega gibanja. Gorništvu, ki vključuje oba elementa, ugodno vpliva na človekovo duhovno bogatitev in na njegov telesni razvoj. Gore so tudi tisto okolje, kjer se še lahko srečamo z neokrnjeno naravo. Prav zaradi tega je obiskovanje gorskega sveta iz leta v leto večje. Množičnost sicer prinaša v gorski svet določene kvarne vplive, vendar nihče ne more ljudem prepovedati zahajanja v gore. Vse bolj jasno pa postaja, da bo moral vsak obiskovalec sam razmišljati o lastni varnosti in o obnašanju v tem okolju.

Pri gorništvu so prav gorska pota tista, ki igrajo pri razmahu celotne planinske dejavnosti pomembno vlogo. Že v dolini imamo poti, ki jih označujemo z napisi in tablam, da ne zaidemo. Še potrebneje je to v gorah, kjer je svet nevaren, posebno kadar zaloti gornika neurje ali gosta megla, ko težko sledi stezi.

V Tumovih in Kugyjevih časih je bilo v naših gorah drugače. Takrat ni bilo markiranih in nadelanih poti. Po naših gorah so držale le kozje in pastirske steze, plezalne smeri pa so delali le divji lovci. Število obiskovalcev gorskega sveta je bilo majhno in zato so bile tudi potrebe čisto drugačne.

VARNI NA VZDRŽEVANIH POTEH

Delo pri urejanju poti pripada v planinskih društvih markacijskim odsekom. Od prvotnih skromnih in nezahtevnih markiranih poti v ljubljanski okolici takoj po rojstvu slovenske planinske organizacije se je dejavnost razširila in naglo segla tudi v visokogorje. Plod te dejavnosti je danes mogočna mreža oskrbovanih in markiranih poti po vsej Sloveniji in skupni dolžini več kot 7000 kilometrov.

Razvoj tehnologije in različnih materialov omogoča aktivnosti, ki so bile donedavna še domena pustolovcev. Gorsko kolesarjenje, vožnja z motorji za motokros in druge naravi neprijazne dejavnosti nikakor ne sodijo na planinske steze in v gore. Planinska organizacija je za-

radi vseh kvarnih vplivov, ki jih je povzročila ideja o množičnem obiskovanju gora, sklenila, da bo po svojih močeh skušala te vplive vsaj omiliti, če se jih popolnoma preprečiti ne da. Sklep, da ne odpirajo novih poti v visokogorju, je eden od takih korakov. Zavedati se moramo, da se slovenski markacisti s svojo dejavnostjo vključujemo v oblikovanje gorskega sveta. Zato moramo točno opredeliti, kakšni posegi so še smotni, da ne bi negativno vplivali nanj.

Kljub nekaterim pomislekom o smislu označevanja in zavarovanja planinskih poti je treba poudariti, da dobro vzdrževane poti zagotavljajo varnost množicam planincev in obenem preprečujejo poškodovanje širših predelov.

Število gorskih nesreč se predvsem v zadnjih letih stalno veča. Največ nesreč se še vedno zgodi pri hoji po markiranih poteh, kar je razumljivo, saj je teh obiskovalcev tudi največ. Pomemben je podatek, da vzrok teh nesreč ni sama pot, pač pa v večini primerov človeški dejavnik. Še bolj zanimiv je podatek, da so ponekod zavarovane plezalne poti celo bolj varne kot nekatere lahke markirane poti.

Nadelava visokogorskih poti s pomočjo strojne opreme in strokovno izvedeno varovanje je število klinov in žičnih vrvi v naših gorah zmanjšalo skoraj za tretjino. Seveda pa s tem nikakor ni okrnjena varnost na teh poteh. Dele poti, ki potekajo nenaravno in je bilo zato potrebno dodatno varovanje, skušamo prestaviti na naravni sistem polic in prehodov in tako marsikatero varovanje odpade. Nikoli se nismo navduševali nad nasilnimi rešitvami v slogu italijanskih »ferrat«.

Kategorizacija gorskih poti, ki je bila uvedena pred leti predvsem z vidika boljše obveščenosti obiskovalcev gorskega sveta, je v teh letih dosegla svoj namen. 135 teh poti (89 zahtevnih in 46 zelo zahtevnih) je obenem tudi naša dediščina, ki smo jo dobili od predhodnikov. Precej teh poti ima tudi pomembno zgodovinsko ozadje. Zato smo dolžni te poti ohraniti našim zanamcem. Upreti pa se moramo različnim težnjam po odpiranju novih zavarovanih poti in spreminjanju njihovega statusa.